

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 359/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bečarik & partners, s. r. o., Letná 37, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach v konaní vedenom pod ČVS: KRP-149/1-VYS-KE-2016 a postupom Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 252/16/8810 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva „vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom“ podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva, „aby mu bol

poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby“, podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach (ďalej len „vyšetrovateľ“) v konaní vedenom pod ČVS: KRP-149/1-VYS-KE-2016 (ďalej len „napadnuté konanie vyšetrovateľa“) a postupom Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 252/16/8810 (ďalej len „napadnuté konanie okresnej prokuratúry“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je na základe uznesenia vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Spišská Nová Ves pod ČVS: ORP-485/1-VYS-SN-2016 z 20. októbra 2016 vedené trestné stíhanie pre zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) Trestného zákona.

Prípisom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Spišská Nová Ves zo 6. decembra 2016 bola predmetná trestná vec vedená proti sťažovateľovi odstúpená na ďalšie konanie vyšetrovateľovi.

Sťažovateľ uvádza, že zo strany vyšetrovateľa bolo v rámci prípravného konania vykonaných niekoľko procesných úkonov, na zákonnosť ktorých pravidelne poukazoval podávaním sťažností na postup vyšetrovateľa.

„Vyšetrovateľ PZ mjr. [REDAKOVANÉ] bol povereným vyšetrovateľom v trestnej veci vedenej proti mojej osobe, ČVS: KRP-149/1-VYS-KE-2016. Dňa 15.03.2017 o 09:00 hod. zaslal poverený vyšetrovateľ môjmu obhajcovi... e-mailovú správu, ktorá neobsahovala žiaden text len prílohu... Obsahom prílohy bolo vyzoznenie o úkonoch zo dňa 14.03.2017.“ Podľa sťažovateľa vyšetrovateľ svojím postupom porušil § 213 ods. 3 Trestného poriadku, pretože neinformoval o týchto úkonoch jeho obhajcu včas, t. j. 2 dni vopred. Sťažovateľ preto považoval procesné úkony vykonané 17. marca 2017 na Obvodnom oddelení Policajného zboru Nálepkovo (výsluchy svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pozn.) za nezákonné a žiadal o ich opätovné vykonanie.

Dňa 19. marca 2017 o 13.29 h zaslal vyšetrovateľ jeho obhajcovi e-mailovú správu, ktorá neobsahovala žiadnu prílohu, ako to bolo zvykom pri predchádzajúcich vyrozumeniach. Obsahovala len text správy, ktorým bolo „*Oznámenie o plánovaní ďalších procesných úkonoch*“, t. j. o výsluchoch svedkov, ktoré sa mali uskutočniť 23. marca 2017 a 24. marca 2017. Toto oznámenie neobsahovalo mená svedkov, ktorých výsluchy boli na tieto termíny plánované. Namíeta preto, že bez uvedenia konkrétnych mien svedkov s ním obhajca nemohol konzultovať priebeh obhajoby a zároveň sa nemohol na predmetné procesné úkony adekvátne pripraviť. Z tohto oznámenia nebolo zrejmé, či ide o vypočúvanie nových svedkov alebo o dopočúvanie svedkov, ktorí už boli v prípravnom konaní vypočutí.

Dňa 21. marca 2017 o 20.59 h obhajca sťažovateľa zaslal vyšetrovateľovi e-mailovú správu, v ktorej žiadal o zrušenie procesných úkonov naplánovaných na 23. marec 2017 a 24. marec 2017, pretože nebol riadne oboznámený o predmete týchto úkonov, a zároveň žiadal o opakovanie úkonov zo 17. marca 2017.

Sťažovateľ uvádza, že na správu obhajcu vyšetrovateľ reagoval zaslaním e-mailovej správy až 23. marca 2017 o 15.52 h, t. j. po vykonaných plánovaných úkonoch z 23. marca 2017, ktoré boli naplánované na 9.30 h. E-mailová správa opäť neobsahovala žiaden text, len prílohu. Obsahom prílohy bol zoznam mien svedkov, ktorých vypočutie vyšetrovateľ naplánoval na 24. marec 2017. Sťažovateľ toto oznámenie mien svedkov v čase o 15.52 h, len jeden deň pred plánovaným vykonaním procesných úkonov, považuje za porušenie ustanovení Trestného poriadku o riadnom vyrozumení o plánovaných úkonoch bez možnosti kontaktu obhajcu s jeho osobou.

Keďže sťažovateľ považoval procesné úkony vykonané 23. marca 2017 a 24. marca 2017 za nezákonné, žiadal o ich opätovné vykonanie.

Sťažovateľ považuje za nezákonný postup vyšetrovateľa, aj pokiaľ ide o opätovné predvolanie svedka [REDACTED], pretože tento svedok vypovedal 19. októbra 2016 a 20. októbra 2016 a následne 2. februára 2017 odmietol vypovedať z dôvodu, že si svojou

výpoveďou môže privodiť nebezpečenstvo trestného stíhania. Podľa sťažovateľa „jeho opätovné predvolávanie vzbudzuje dojem vyvolávania neprimeraného tlaku na svedka a snahu o ovplyvňovanie a neoprávnené presviedčanie svedka k výpovedi. Opätovné predvolávanie svedka vo veci, v ktorej raz odmietol vypovedať je len vyvolávaním strachu u svedka...“. Sťažovateľ preto tento postup považuje za protizákonný a porušujúci jeho právo na obhajobu. Zároveň poznamenáva, že opätovné vypočutie tohto svedka nenavrhol žiaden obvinený.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ považuje postup vyšetrovateľa za nezákonný, ktorým porušil jeho právo na obhajobu a právo radiť sa s obhajcom o priebehu jeho obhajoby.

Sťažovateľ k veci ďalej uvádza, že 24. marca 2017 a následne 29. marca 2017 vyšetrovateľ oznámil obhajcovi, že 31. marca 2017 dôjde k vykonaniu procesných úkonov výsluchom svedkov na Obvodnom oddelení Policajného zboru Nálepkovo. Predmetné úkony boli naplánované so začiatkom o 10.00 h.

Na predmetných výsluchoch sa zúčastnil namiesto jeho obhajcu na základe substitučnej plnej moci [REDAKOVANÉ]. Pred začatím prvého výsluchu o 10.00 h obhajca odovzdal vyšetrovateľovi návrh na vykonanie dôkazov z 29. marca 2017, ktorý vyšetrovateľ na konci v poradí štvrtého výsluchu zamietol. Sťažovateľ namieta, že vyšetrovateľ sa žiadnym spôsobom neoboznámil s návrhom na vykonanie dôkazov, pretože tento mu bol predložený pred prvým výsluchom a medzi vykonanými výsluchmi bola vykonaná minimálna prestávka na účely vytlačenia zápisníc a ich podpisov. Vyšetrovateľ bez náležitého preskúmania, resp. preštudovania návrhu na vykonanie dôkazov, tento návrh zamietol. Zároveň sťažovateľ uvádza, že vyšetrovateľ ani neuviedol, z akého dôvodu odmietol vykonať navrhnuté dôkazy, a preto zastáva názor, že jeho postup bol aj v tomto prípade nezákonný, a preto navrhol vykonať nimi navrhnuté dôkazy.

Dňa 7. apríla 2017 sa konalo v Ústave na výkon väzby v Košiciach preštudovanie vyšetrovacieho spisu. V rámci záverečného vyjadrenia sťažovateľ predniesol dôvody, ktoré

považoval za porušenie jeho práva na obhajobu. „Výsluch spoluobvineného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] bol vykonaný dňa 07.04.2017 o 08:45 hod. v Ústave na výkon väzby v Košiciach. O tomto úkone bol môj obhajca upovedomený dňa 06.04.2017 počas iných procesných úkonov v tejto veci, t.j. menej ako 1 deň pred plánovaným výsluchom. Na žiadosť spoluobvineného [REDAKOVANÉ], ktorá bola do vyšetrovacieho spisu podaná prostredníctvom jeho obhajcu dňa 06.04.2017, bol zo strany dozorujúceho prokurátora vydaný pokyn na vykonanie tohto úkonu bez ohľadu na skutočnosť, že môj obhajca s týmto úkonom nesúhlasil z dôvodu nedodržania lehoty na prípravu a bol o ňom upovedomený menej ako 1 deň vopred. Po preštudovaní si obsahu výpovede spoluobvineného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], sme zistili, že tento sa ku skutku priznáva v celom rozsahu (so zámerom uzavretia dohody o vine a treste k čomu následne aj došlo) a usvedčuje moju osobu z páchania trestnej činnosti a preto sme v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu navrhli môj výsluch s tým, aby som sa mohol riadne vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, ktoré boli v tejto trestnej veci vykonané a hlavne k výpovedi spoluobvineného [REDAKOVANÉ] a aby som mohol iniciovať začatie konania o dohode o vine a treste.“ Sťažovateľ uvádza, že jeho návrh bol zo strany vyšetrovateľa zamietnutý, pretože sa blížila lehota ukončenia jeho väzby počas prípravného konania (18. mája 2017, pozn. sťažovateľa) a dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry by nestihol podať v zákonnej lehote obžalobu, resp. by musel podávať návrh na predĺženie lehoty väzby.

Následne 18. apríla 2017 bolo obhajcovi sťažovateľa doručené uznesenie okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 252/16/8810-167 z 13. apríla 2017, ktorým bola trestná vec sťažovateľa vylúčená na samostatné konanie z dôvodu, že v prípade jeho spoluobvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] dôjde ku konaniu o dohode o vine a o treste.

Sťažovateľ zastáva názor, že postupom vyšetrovateľa a postupom okresnej prokuratúry mu bolo znemožnené vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, ktoré svedčili v jeho neprospech, nebol mu poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a zároveň mu bolo znemožnené využiť inštitút konania o dohode o vine a o treste, a preto bolo porušené jeho právo na obhajobu. Zároveň namieta, že nemal možnosť vyjadriť sa ani

k výpovedi svedka [REDACTED] zo 6. apríla 2017, ktorý ho tiež vo svojej výpovedi označuje.

Sťažovateľ uvádza, že v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu namietal aj ukončenie vyšetrovania z dôvodu nekompletnosti vyšetrovacieho spisu, pretože v ňom chýbal obsah hardisku, na ktorý sa odvoláva znalecký posudok č. 11/2017 [REDACTED] [REDACTED]. Zároveň poukazoval na nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia z 20. októbra 2016, pretože jeho podkladom bol výsluch svedka [REDACTED] ktorý vypovedal 19. októbra 2016 a bola mu nameraná prítomnosť alkoholu v krvi v hodnote 0,97 mg/l, jeho výsluch bol prerušený a následne na druhý deň 20. októbra 2016 sa vo výsluchu pokračovalo avšak tak, že svedkovi [REDACTED] bolo umožnené nahliadnuť do vyšetrovacieho spisu, „do jeho výsluchu z nasledujúceho dňa“, a následne pokračoval vo výpovedi. Nezákonnosť tohto postupu podľa neho znamená aj nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu navrhol vykonanie aj ďalších dôkazov, ktoré by spochybnili výpovede svedkov, resp. vyjasnili jeho pôsobenie v čase, v ktorom sa mu kladie za vinu páchanie stíhaného trestného činu, avšak všetky návrhy boli zo strany vyšetrovateľa bezdôvodne odmietnuté, resp. odmietnuté z dôvodu krátkosti času na podanie obžaloby.

Sťažovateľ tiež namieta, že všetky jeho sťažnosti na postup vyšetrovateľa boli zo strany dozorujúceho prokurátora zamietnuté z dôvodov, že obhajca mal vedomosť o obsahu vyšetrovania, a preto nemusel byť riadne oboznamovaný, resp. že jednotlivé úkony boli vykonávané v okrese [REDACTED], kde sa nachádza sídlo jeho advokátskej kancelárie.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a to, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa upraveného v čl. 48 (2) Ústavy Slovenskej

republiky a aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby upraveného v čl. 50 (3) Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach, Kuzmányho 8, 041 42 Košice v konaní ČVS: KRP-149/1-VYS-KE-2016 v spojení s postupom Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves, Elektrárenská 1, 052 01 Spišská Nová Ves v konaní, sp. zn. 3Pv 252/16/8810 porušené bolo.

2. Sťažovateľovi priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur 81/100 centov), ktoré sú Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach a Okresná prokuratúra Spišská Nová Ves spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť na účet právneho zástupcu Bečarik & partners, s.r.o. vedený v Slovenskej sporiteľni, a.s., pob. Spišská Nová Ves, číslo účtu: [REDACTED], a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom predbežného prerokovania sťažnosti bolo sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom vyšetrovateľa a postupom okresnej prokuratúry v ich označených konaniach.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Ústavný súd pri prerokovaní sťažnosti sťažovateľa vychádzal z princípu subsidiarity svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Zmysel a účel princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 153/2013, I. ÚS 480/2013).

Z princípu subsidiarity tiež vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ žiada o ústavnú ochranu v súvislosti s prebiehajúcim trestným konaním, ktoré sa nachádza v štádiu prípravného konania (pred podaním obžaloby súdu). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, neskôr aj všeobecných súdov, naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, IV. ÚS 166/2010).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému, prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovanému, právne účinným spôsobom namietat' porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. práv garantovaných dohovorom, ku ktorým malo dôjsť v dôsledku vznesenia obvinenia. V prípade, ak dôjde k podaniu obžaloby, bude v právomoci súdov, ktorým prislúcha rozhodovanie o vine a treste za trestné činy (čl. 50 ods. 1 ústavy), konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa a posúdiť všetky relevantné

skutkové aj právne okolnosti prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05 alebo III. ÚS 109/05).

S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v danom štádiu trestného konania nemá právomoc zaoberať sa namietaným postupom vyšetrovateľa a okresnej prokuratúry, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2017